

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. VI. Confessarius, qui cum culpa, vel sinè culpa, invalidè absolvit, defectu jurisdictionis, aut intentionis, non potest obtentâ jurisdictione, vel mutatâ intentione, in absentia absolvere: ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

struere, & si non velit ab opinione impro-
bili recedere, non absolvere; quia revera non
est legitime dispositus ad Absolutionem. Ut
recte docet Villalobos supra n. 4. dicens: Sed
advertat Confessarius, quod, si poenitens se-
quatur opinionem improbabilem, tenetur eum
admonere & instruere, & si nolit relinquere
errorem, quem tenet, cum illa opinio non sit
secura in conscientia; non debet absolvere,
sicut dicit F. Barthol. de Ledesma in sua Suth.
tit. de Sacram. Poenit. diff. 14. Quoniam ten-
nendo illam opinionem dicemus ei, quod, Qui
amat periculum peribit in illo, sicut dicit Ecce-
lesiasticus cap. 3.

Sed quid, si inculpabiliter putet esse proba-
bilem? Resp. si non timeatur majus incom-
modum ex ablatione ignorantiae, tenetur juxta
dicta praeced. Concluf. veritatem aperire, &
ipsi dicere, ut saltem consulat Alios doctiores;
quod si renuat facere, est indispositus, adeoque
non absolvendus: sin autem timeatur gra-
viora respectu incommoda, taceat & absol-
vat. Atque ex his patet, quare in Conclu-
sione addiderim illam particulam: *si verè pro-
babilis est.*

Restat explicanda obligatio Confessariorum,
qui culpabiliter vel inculpabiliter absolvunt
poenitentes suos invalidè; defectu v. g. jurisdic-
tionis; vel si validè; non admonent resti-
tutionis debitam; aut certè non satis examinant
numerum, species, & alias circumstantias pec-
catorum. Quantum ad illos, qui invalidè ab-
solvunt, hæc est nostra sententia:

CONCLUSIO VI.

Confessarius, qui cum culpa, vel
sine culpa, invalidè absolvit,
defectu jurisdictionis, aut in-
tentionis, non potest obtentâ
jurisdictione, vel mutatâ inten-
tione, in absentia absolvere:
debet autem poenitentem mo-
nere de defectu commisso,
quando potest sine gravi respec-
tively incommodo.

138. Prima pars, intellecta de Absolutione à
peccatis (sicut debet intelligi) post De-
cretum Clement. VIII. (de quo egimus Di-
sp. 7. Sect. 3. conclus. 5.) est omnino cer-
ta, ita ut oppositum non sit amplius probabile;
quia non est amplius probabile, talem Abso-
lutionem esse validam, ut loco citato, ad quem
remitto Lectorem, videri potest.

Dixi; *Intellecta de Absolutione à peccatis*; quia

cum absolutio à censuris, v. g. ab excom-
municatione, possit ferri in absentem & igno-
rantem, immo & in invitum, & in mortali
peccato existentem, & non solum validè, sed
aliquando etiam licitè; quia non est Sacra-
mentum; sed judicialis quædam sententia fori
contentiosi; Confessor, si poenitentem deceptus
eum in excommunicatione relinquit, à qua
ipse putabat discedere absolutus, poterit opti-
mè illo remedio uti; immo & debebit: quia
non parvum gravamen est poenitentis, esse in
excommunicatione ignorata: fortasse enim
privatur suffragiis, & sub opinione est, an ejus
Confessio, in eo statu facta, sit valida; & si
postea noverit errorem; etiam est grave onus,
iterum querere Absolutionem. Debet ergo
Confessor, si com modè possit, subvenire poe-
nitenti hoc remedio quoad censuram. Fortè
etiam cum à quo incommodo, præsertim si
culpâ ejus id acciderit, ut patet ex dicendis
circa secundam partem Conclusionis.

Sed dicit aliquis; quis censetur hic absens,
ut nec possit, nec debeat iteratò absolvi à
peccatis? Resp. qui ita absens est; ut non
possit secundum Decretum Clement. primò
absolvi à peccatis. Hoc certum est. Incertum
an sufficiat omnis præsentia, quæ sufficit ad
accipiendam primam Absolutionem.

Suarez Disp. 32. Sect. 6. n. 4. licet, inquit,
demus esse corporaliter præsentem, non potest
absolutio ferri in ignorantem omnino, quid
circa illum agatur; & nec formaliter, nec vir-
tute consentientem in præsentia absolutione;
quia valor Sacramenti non tantum pendet ex
intentione dantis, sed etiam ex voluntate reci-
pientis, in dicto autem casu, voluntas hæc
non intercedit; nam licet poenitens petierit
& voluerit priorem Absolutionem, non tamen
hanc posteriorem, de qua nihil cogitavit; imò,
cum putet, se jam sufficienter absolutum ab
illis peccatis, nullam intentionem habet alte-
rius Absolutionis.

In quo differt multum inter hunc poeniten-
tem, & eum, qui amens jam, vel furiosus ab-
solvitur: nam hic petit Absolutionem, & in
ordine ad illam confessus est, & in illa volun-
tate virtute permanet; ille verò, de quo agi-
mus, solum habuit voluntatem circa priorem
Absolutionem, & ibi fuit quasi terminata &
finita, & ideo circa aliam Absolutionem nec
formalem nec virtutalem voluntatem habet;
requiritur ergo novus consensus ejus, qui non
potest esse sine nova monitione vel Con-
fessione.

Atcedit; quod morale est, ut dispositio
talis poenitentis mutata fuerit, vel quod de
novo habeat materiam necessariam, sine cujus
Confessione jam non potest absolvi. Unde
ferè semper exponet se Confessor morali peri-
culo facilius ita absolvendo.

Denique, quando Confessio fuit audita sine
juridic-

solvi à cen-
suris.

139.
Quis hic
censetur
absens,

An sufficiat
omnis præ-
sentia, quæ
sufficit ad
primam Ab-
solutionem;
Suarez.

140.
Differentiæ
inter hunc
poeniten-
tem & eum
qui amens
jam absol-
vitur.

137. Quid in in-
culpabiliter
putet esse
probabile.

138. Intellecta
de Absolutione
à peccatis in
absentia.

Debet ab-

jurisdictione circa aliquod peccatum, Confessio quoad illam partem non fuit sacramentalis, quia non fuit accusatio coram legitimo Iudice: ergo non potest in illam cadere Absolutio, nisi aliquo modo iteretur, saltem per voluntariam subjectionem & confessionem penitentis. Hoculque Suarius.

141.
An in casu proposito requiratur iteratio Confessionis.

Sed hæc ultima ratio non est universalis, ut patet: nam quando Confessarius invalidè absolvit defectu intentionis, liquet profus, Confessionem fuisse sacramentalem. Bene autem dicit Suarius: *Nisi aliquo modo iteretur*, quia non requiritur tali casu explicita repetitio omnium peccatorum, sed sufficeret unico verbo se accusare de peccatis antea confessis, dicendo; *Peto Absolutionem peccatorum quæ nosi*, dummodo Confessor adhuc habeat saltem consulam eorum memoriam, ut alibi diximus.

142.
Respondetur ad probationes Suarii pro parte affirmati-
væ.

Porro penultima probatio, quàmvis vera sit, quando longum tempus intercessit; equidem si statim post Absolutionem, invalidè datam defectu intentionis, Confessarius mutet intentionem, & rursus absolvat, siue dum adhuc est penitens in sede confessionali; aut quàmvis recesserit, tamen adhuc moraliter est præsens Confessario, flectens prope sedem confessionalem, ibique v. g. audiens devotè Sacram, & persolvens penitentiam sibi impositam; sanè nulla est ratio, ut credatur mutata dispositio talis penitentis, vel quòd de novo habeat materiam necessariam; ac proinde, quare ex hac parte non possit Confessor, post absolutum Sacram, aut sub Sacro, ipsum iteratò absolvere, absque nova Confessione explicita vel implicita? Ergo nec illa probatio universalis est.

Penitens in casu proposito videtur habere voluntatem accipiendi Absolutionem.

Quòd attinet ad primam & secundam probationem; dico, penitentem habuisse à principio voluntatem accipiendi validam Absolutionem, ac proinde illam permanere habitua-liter, quousque acceperit validam Absolutionem. Nec obstat, quòd putet, se jam validè absolutum; quia si Sacerdos primà vice absolvat sine debita intentione, & statim animadverso errore, repetat absolutè, vel sub conditione formam Absolutionis, nemo dicit, inquit Lugo disp. 22. n. 52. hanc secundam non esse validam ex defectu intentionis in penitente: ergo intentio penitentis non terminabatur ad priorem prolationem materialem illorum verborum, sed ad Absolutionem formalem & validam, quam cum nondum acceperit, non est cur non perseveret. Hæc ille.

143.

Itaque error ille, sicuti in hoc casu, non tollit intentionem, ita neque in alio casu, quia solùm est error speculativus, & non practicus; quoniam si sciret penitens priorem Absolutionem non fuisse validam, absque dubio vellet hanc Absolutionem valere. Sicuti si Sacerdos, quando ordinatur, putaret characterem imprimi in aliqua actione antecedenti, &

Probat à simili.

non in porreptione calicis & hostiæ, atque adeo jam tunc putaret se esse ordinatum, ac tunc validè ordinaretur, & reciperet characterem suo tempore; quia ille error speculativus non destruit intentionem, quam habuit, recipiendi Ordinationem, quando ei daretur.

Similiter; si penitens putaret se absolvi, quando dicuntur illa verba, *Domine Jesu Christe te absolvat*, non verò per verba sequentia, atque ideo putaret se jam absolutum, non idcirco esset invalida forma Absolutionis subsequens, quia error ille speculativus non destruit intentionem, quam habuit recipiendi Absolutionem.

Idem cernere licet in Sacramento Matrimonii: aliquis contrahit cum Catharina, putans esse Annam, valet Matrimonium, si volens absolutè contrahere cum præsentè, quæcumque illa esset; quàmquam erret speculativè existimans se habere Annam; cum tamen sit Catharina. Ergo similiter in nostro casu, si penitens absolutè & simpliciter intendit suscipere validum Sacramentum Penitentiae, siue hodie conferatur, siue cras, siue post unum annum, valebit Absolutio post annum data, si cætera adsint, estò putet se hodie absolutum.

Quæris, unde sciam, penitentem habuisse tam generale intentionem? Respondo; quia si interrogaretur, an solùm voluerit habere Absolutionem pro illo tempore, quo continebatur; an verò etiam pro quocumque tempore subsequenti, supposità legitimà dispositione; indubiè affirmaret, se nunquam suam intentionem affixisse certo alicui tempori, sed indeterminatò, pro quo potest durare Confessio; cum enim Confessio possit longo tempore præcedere Absolutionem, cur quælo penitens deberet limitare suam intentionem ad illud præcisè tempus, in quo primò continebatur? Nulla omnino est ratio, ad hoc præterites obligandi.

Quid si enim statim post finitam Confessionem fiat amens? Numquid si post mentes captos priùs conferatur Absolutio, postquam erit invalida? Non est verisimile. Ergo penitens tamdiu manet in occasione illa, quàm voluit confiteri & absolvi, quàmvis potest validè absolvi.

Quòd ergo dicit Dicast. disp. 10. n. 577. occasionem transivisse, quando penitens iam discessit, & abens est vel fuit, etiam si casu deper accidens in alia occasione iterum sit in conspectu & præsentia Confessarii, & per consequens cessasse intentionem penitentis; hoc, inquam, est petitio principii, & tam facile negatur, quàm asseritur.

Igitur nisi obster indispositio penitentis, quæ post longum tempus à prima Confessione merito timetur; nescio, quare mutata intentione Confessarius non possit, nullà præterita

quod iterum possit absolvi sine peccatis ad monitione

146. Navarrus putat posse dari absol. intentionem absenti etiam in peccatis circa D. Antonium.

147. Sed licet sententia hodie non potest in iudicio.

An debet moneri penitens de futuro peccato.

monitione aut novâ Confessione. Quia tamen, sicut jam dixi, merito sæpius timetur indispositio penitentis; & quia rariùs Absolutio invalida fuit defectu intentionis, sed maxime defectu jurisdictionis, v. g. quia Confessarius absolvit à casu reservato, cum non haberet potestatem reservatorum; hinc quaeritur, quid sit tali casu faciendum, an penitens admonendus de invaliditate; an verò relinquendus in bona fide, quâ putat se validè ab omnibus absolutum.

Navar. in Man. cap. 26. n. 14. sic ait: Si Confessarius absolvit aliquem ab excommunicatione, aut à casu reservato, à quibus ipse non poterat, debet procurare facultatem absolvendi eum ab illis, & post habitam eam, absolvet eum præsentem, si præsentiam ejus habere potest; sin. minùs absentem ab excommunicatione, quando voluerit, & à peccato reservato, quando ille in gratia esse videbitur, secundùm Antonium 3. part. tit. 17. cap. 12. qui ait, multos insignes Theologos congregatos super hoc in quodam Concilio (Basilien) quod ipse citat ibi n. 13. conclusisse, hujusmodi penitentem posse absolvi in absentia, etiamsi præsentia ejus haberi posset; sed scandalum immineret, dicendo ei, quod nequaquam est absolutus, & propterea oportet ipsum iterùm confiteri.

Quod equidem ego refellere minimè audeo, licet Nonnullis contrà videatur: & si prædictam facultatem habere nequit, admonere debet eum, si potest, ut se absolvere faciat à tali casu, aut peccato, à quibus ille non potuit. Non enim satis placet illud Directorii lib. 1. tit. 15. §. 143. scilicet, ut obtentâ absolvendi facultate, iterum penitentem accersat, & cautè fingat, se eum de aliquo peccato jam confesso interrogare velle, quo melius eum erudiat de nonnullis aliis, si postea commisit, & ab omnibus absolvere: tum quia rarò id sine scandalo fiet; tum quia non potest illum ab illo peccato & aliis absolvere, nisi omnia peccata integrè ex proposito absque tali fictione confiteatur. Hæc ille.

Sed placere nobis non potest Absolutio in absentia post Decretum Clement. VIII. ut in principio Conclusionis ostendi. Nec placet, quòd Aliqui propter illa verba citent Navarrum, quasi docuisset, Confessarium in tali casu nihil debere agere, sed dolere tantùm de sua culpa; nam expressè dicit: Admonere debet eum, si potest. An autem possit, est alia questio. Improbatur quidem illud Directorii. Sed numquid id eo improbat omnem alium modum?

Quid si enim penitens ultrò veniat ad Confessionem, quod periculum scandali, si Confessarius hortetur ipsum in communi, ut accuset se, & delectat de omnibus peccatis præ-

teritis, & aliquando adhuc confessis? Putas quia Navarro displicuisset ille modus admonitionis? Noli putare, quia non est sapientis talem modum rejicere, qui nullum omninò adfert incommodum, saltem alicujus momenti, nec penitenti nec Confessario; & tamen sufficit ut penitens absolvatur à peccato, à quo priùs invalidè fuerat absolutus.

Sed quid, si non redeat ad Confessionem? Debet eum monere extra Confessionem, quando id fieri potest sine scandalo, aut alio gravi respectivè incommodo. Vel ergo admonendus est in ipsa Confessione, quod commodius fieri potest; vel extra Confessionem, nisi aliquid aliud obstet. Hæc est communis sententia.

Quam Aliqui probant; quia illà carentia spiritualis gratiæ, quæ danda fuisset per veram Absolutionem eorum peccatorum, est grave damnum penitentis, cujus Sacerdos ille causa fuit; ergo tenetur illud resarcire.

Confirmatur. Nam si aliquis suâ culpâ baptizavit aliquem, feceritque Baptismum irritum, tenetur illum admonere; similiter Episcopus, qui alium invalidè ordinavit, propter spiritualia incommoda, quæ sequuntur: ergo similiter in præsentia.

Sed hæc similia valde claudicant, si tamen similia vocari possint. Nam, inquit Suarez supra n. 7. ex defectu Baptismi sequuntur gravissima damna ferè irreparabilia; quia si Baptismus non fuit validus, nec cætera Sacramenta erunt valida. Et idem est de Sacramento Ordinis: quia si aliquis existimeret Sacerdos, cum non sit, sequuntur incommoda ministrandi invalidè cætera Sacramenta &c. Propter quæ vix potest admitti in his Sacramentis excusatio, nisi nocumentum aut scandalum esset gravissimum & inevitabile. In Sacramento autem Penitentiae longè dissimilis est ratio, nisi fortasse in eo casu, in quo proximus propter hanc causam exponeretur periculo aeternæ mortis, ut si esset in mortis articulo, & non posset iterum confiteri, nec fortasse receptorus esset aliud Sacramentum; tunc postponenda esset alia difficultas, ut subveniretur tali proximo, ut ex lege claritatis constat. Hæc ille. Quæ verissima sunt.

Nec placet Lugoni supra n. 56. prima ratio illius sententiæ; quia inquit, illud damnum & jactura gratiæ non tanti est, cum possit mille aliis modis reparari, nec penitens ipse censetur graviter invitatus circa illud, cum possit sæpiùs & sæpiùs eadem peccata confiteri. Unde, quando Confessio fuit de solis venialibus à penitente, frequenter confiteri solito, putarem facilè excusari Confessarium à supplendo defectu, si fortè ex aliqua causa invalidè absolvit; quia penitens communiter non erit graviter invitatus, sed potiùs præsumi potest, quòd ratum habeat, manere pro illa die cum Absolutione non valida; ut

148.

Probatur sententia affirmans.

Confirmatur à similibus.

149.

Sed rejicitur.

Adverte.

150.

Probatio quoque non placet. Lugoni.

liberet suum Confessarium ab illa molestia & robore in manifestando defectu commisso. Ita Eminent.

151.
Contra Lugonem arguit Dicast.

Sed displicet Dicastillonis; cum bonum, inquit, quo privatur, pœnitens merito tanti æstimaverit, ut propter illud subire voluerit onus difficile & grave, deferendi se & manifestandi suam conscientiam, quod magni est momenti. Tunc autem merito censetur aliquod magni momenti, quando propter illud obtinendum, prudentes rerum æstimatores, rem magni momenti gravem & difficilem præstant; talis est Confessio & manifestatio peccatorum gravium alteri homini; & gravior id adhuc censeri potest, cum fuerit Confessio facta non Iudici, qualis est ille Sacerdos carens jurisdictione, & nisi ille acquisitâ jurisdictione absolvat, debet, ut damnum reparetur, alteri confiteri. Quod si inculpabiliter deceptus, id facere omittat, manebit quidem ille justificatus, & per aliam viam absolutus indirectè, quoties legitime alia peccata confiteatur, semper tamen carebit gratiâ illâ sacramentali, quam debuisset tunc habere.

152.
Responsio ad argumentum Lugonis,

Nec refert, quod dicebatur, nempe illam gratiam posse mille aliis modis reparari, & illa ipsa peccata sæpius confiteri; quia quàmvis alia similis gratia possit acquiri, illa correspondet novæ actioni, & novæ diligentie illius hominis, vel elicientis Contritionis novum actum, vel facientis novam Confessionem, ob quam debebitur, & dabitur illa gratia, quod non satis est ad reparandam læsionem illam antiquam, quod fecerit Confessionem, & aperuerit conscientiam suam frustra.

que probatur à simili.

Sicut in materia iustitiæ, si fuisti causa, ut aliquis à te deceptus, non lucraretur actione suâ centum, quæ tali actione fuisset lucraturus, non eris liber à reparando (si possis) damno, propterea quod ille possit mille aliis similibus actionibus tantundem lucrari; semper enim manebit illa prior inæqualitas & læsio, & quidquid per alias similes actiones lucratur, semper respondebit illis actionibus, ita, ut semper maneat inutilis illa prior actio, & sine fructu illi responsum.

Ergo pari ratione in nostro casu, licet possit per alias Confessiones acquirere tantundem, non erit facta æqualitas cum frustranea manifestatione, donec illa etiam habeat aliquo modo suum effectum, collata Absolutione ex vi potestatis, quam acquisierit ille invalidè absolvens, nisi de hoc monitus (quando sine inconvenienti potest moneri) ille pœnitens, acquiescat, aut sit aliter illi legitime satisfactum. Idque præsertim apparet, quando putans se jam legitime fuisse confessum, non amplius curat de recipienda directè remissiva gratia Absolutionis. Hucusque Dicast.

Addit Arrisga disp. 44. n. 11. saltem ratione periculi æternæ damnationis, videtur res illa esse gravissima; putabit enim pœnitens se esse securum, & negliget se melius disponere, eoque tempore mors interveniens illum occupabit in statu peccati; habet autem hoc argumentum majorem vim in sententia Lugonis & Suarii de Sacram. Pœnit. valido & informi; contingere enim potest, ut ille accedat ad secundam Confessionem, cum dolore limitato ad ea peccata, quæ tunc confiteatur, ac proinde etiam per eam secundam Confessionem non remittantur nec nova, nec antiqua peccata, idque totum proveniet ex malitia ejus Confessarii; posset etiam id ipsum in aliquot sequentibus Confessionibus contingere: quis autem neget grave dampnum fieri illi homini, eum exponendo eis periculis, ex sola nequitia Confessarii? Debebat ergo his illum monere, vel acceptâ jurisdictione absolvere, vel ad alium remittere. Hæc ille.

Sed nihil contra Lugonem; qui solum loquitur de Confessione venialium, ex cuius invaliditate nullum hujusmodi sequitur periculum, sed purè carentia alicujus gratiæ, que licet in se foret magni momenti, ut proinde malitiosè invalidè absolvens graviter peccaret, equidem tanti esse momenti, ut peccet mortaliter Confessor, qui, ne seipsum infamet apud pœnitentem, tacet defectum commissum, ut video: præsertim cum non possit ipsum iterò absolvere, quia ignorat dispositionem, nisi de novo confiteatur; & si ve sciat defectum, sive non, multum verisimile est, quod propterea non citius solito confitebitur.

Et daro; quod in sequenti Confessione priora peccata non confiteatur, quæ purè legitime absoluta, tamen non ideo recipit minorem gratiam, quàm si illa rursus confiteretur; & non dubito, quin si aliqua remittantur præter illa, quæ de factò confiteatur, quæ hæc primo loco; cum per ipsum pœnitentem non steterit, nec stet, quod per Absolutionem directè fuerint remissa & remittantur; nam si sciret invaliditatem prioris Confessionis, iterum rursus confiteretur.

Quantum ad Confessionem mortellum, est invalidè Sacerdos absolvisset à peccato aliquo reservato, si tamen alia non reservata erant adjuncta, constat Absolutionem fuisse validam respectu horum, & per consequens peccatum reservatum per eandem indirectè fuisse remissum, nec propterea pœnitentem minorem recepisse gratiam, quæ non proportionatur peccatis confessis, & absolutis, quasi qui plura confiteatur, & à pluribus absolvitur, majorem recipiat gratiam, sed dispositionis, quæ unum vel plura peccata pœnitens confiteatur: ergo per illam Absolutionem, invalidam quoad peccatum reservatum, nullus gratiæ internæ passus est detrimentum, sed hoc tantum effectum, quod

iteratò debeat illud peccatum confiteri eo ipso quòd noverit, invalidè fuisse absolutum, id est, mansit obligatio confitendi illud peccatum, quæ parùm nocet pœnitenti, quousque non scit invaliditatem Absolutionis. Cur ergo Confessarius, cum rubore & verecundia, sub gravi peccato debeat istum defectum indicare pœnitenti? Cur non sufficiat, quòd doleat de sua culpa commissa, & eam confiteatur suo Confessario? Certè non video tantam obligationem, saltem ratione carentiæ gratiæ, quæ danda fuisset per primam Absolutionem.

156. Sin autem Absolutio respectu omnium peccatorum fuerit invalida, tunc res habet majorem difficultatem propter maximum damnum, quod sequitur pœnitenti, scilicet carentiam statûs gratiæ, & per consequens periculum damnationis æternæ; casu quo absque nova Confessione & Absolutione valida contingat eum decedere ex hac vita; ut proinde existimem, tunc saltem Confessarium pœnitentem debere admonere de defectu commisso; & si fecerit, quando potest, sinè alio graviore incommodo, quàm rubore & verecundia; peccare mortaliter; præsertim si defectus fuerit culpabilis.

Immo puto; quòd tunc etiam majora incommoda non excusarent, quia est res gravissima, contra suam voluntatem permanere filium diaboli & capitalem inimicum Dei; ac proinde privari omni merito de condigno gratiæ & gloriæ cum periculo, ut dixi; licet non semper proximo; æternæ damnationis. Puto etiam; non sufficere solam admonitionem; sed, si fieri possit, Confessarium per seipsum debere absolvere; ne pœnitens cogatur alteri, cum maxima aliquando difficultate, eadem peccata in particulari confiteri, cum eidem Confessario, qui adhuc habet notitiam peccatorum, facile posset iteratò confiteri, solum explicando in genere peccata, quæ antea confessus fuit.

157. Sed quid, si Confessarius sciat, post suam Absolutionem invalidam pœnitentem ab alio validè absolutum? Existimo, non esse admonendum, saltem propter carentiam gratiæ prioris Sacramenti; quia illam recuperare non potest, nisi per novam Confessionem, & illam gratiam jam accepit per Confessionem, factam alteri Sacerdoti. Tunc ergo admoneri debet propter materiale transgressionem legis divinæ, quæ præcipit Absolutionem directam omnium peccatorum, qualem hic nondum accepit, ut suppono; illam autem præcavere debet, qui hujus transgressionis posuit causam, idque ut putat Lugo supra n. 58. cum majori suo incommodo, qui culpabiliter, quàm qui sinè culpa.

Quod quidem, inquit ille, in aliis materiis manifestum est, præsertim in materia justitiæ: nam si culpabiliter aliquem infamasti, debes

etiam cum incommodo tuo illius famam refarcire; si verò inculpabiliter, quia v. g. credebas publicum, quod erat secretum, vel credebas verum crimen, quod audieras à fide dignis, cum esset falsum; tunc teneris quidem; si absque incommodo potes; revocare quod dixeras, non tamen cum incommodo tuo gravi, ut cum Aliis docet Lessius lib. 2. de Just. c. 11. dub. 23. n. 116. quod idem est de quocumque, qui damnum inculpabiliter intulit. Idem ergo dicendum videtur in materia pœnitenti, cum procedat eadem ratio in ipsa, quæ in aliis. Hæc ille.

Sed contra arguit Arriaga supra n. 14. Si duo, unus ex malitia, alter invincibiliter dixisset Petro: *Hodie non est Festum, non teneris audire Sacrum*; cum tamen re ipsa esset Festum, non crederem; ad tollendum errorem magis obligari unum, quàm alterum; quia Petro in toto rigore neuter intulit injuriam, aut damnum: illa enim omisso materialis Sacri, non est ei mala; supposita ignorantia invincibilis; ac proinde ipse Petrus non magis optat ab uno, quàm ab altero eam auferri; immo fortasse gaudet non auferri.

Si autem consideremus damnum quasi illatum ipso præcepto divino, quod tunc non servatur, difficile est creditu, quòd illud magis debeat tolli ratione culpæ præcedentis: ibi enim sunt duo præcepta, unum non dandi Absolutionem sinè jurisdictione; huic jam non potest satisfieri: alterum confitendi integre omnia peccata; hoc à neutro ex illis Confessariis est adhuc violatum, sed data causa, ut materialiter tantum violetur à pœnitente. Cur ergo, quæso, hoc præceptum magis obligabit unum Confessarium, quàm alterum, ex eo quòd unus peccaverit contra aliud præceptum, alter contra nullum? Est ergo adhuc probabilis sententia Suarii supra n. 6. nullam faciendâ distinctionem ex hoc capite inter eos duos Confessores. Hactenus Arriaga.

Ego autem dico Primò; tametsi Suarius nullam faciat distinctionem ex hoc capite inter eos duos Confessores; non tamen etiam negat eam distinctionem; solum enim contendit, utrumque Confessorem teneri alium admonere, ut in re ipsa præceptum divinum impleat, quando sinè gravi noxamento ipsius Confessoris, & sinè scandalo id fieri potest, an verò idem noxamentum respectu unius possit esse grave, & non respectu alterius; ibi non disputat.

Existimo, inquit Suarez, inter hos Auctores non posse esse in re ipsa differentiam; quia hæc opinio posterior vera est per se loquendo, id est, quando sinè gravi incommodo, & sinè scandalo id fieri potest; nam tunc potest prodesse monitio Confessoris, & non assertio noxamentum alicui; ergo tenetur eam facere, quia ipse fuit in causa, ut divinum præceptum

solvit amplius obligatur, quam qui inculpabiliter.

158. Obiectio ad Arriaga.

159. Quæ fuerit sententia Suarii.

159. Quæ fuerit sententia Suarii.

160. Quæ fuerit sententia Suarii.

non

156. Quid si fuerit invalida respectu omnium?

157. Quid si Confessarius sciat postea pœnitentem fuisse validè absolutum?

Lugo.

Confessarius, qui culpabiliter infamasti, debes

non impleteretur in re ipsa : ergo tenetur alium admonere, ut re ipsa impleat.

Unde ad hoc non refert, quod fortasse Confessor prius non peccaverit ; quia ex facto ipso hæc obligatio nascitur, si postea sufficienter intelligatur. Sicut qui alium decept, dicens, hodie non esse diem festum, cum verè sit, tenetur illum mature admonere, si potest, ne in re ipsa præcepti observatio omittatur, etiamsi ille esset per ignorantiam invincibilem excusandus. Denique in universum Iudex, si malè tulit sententiam, tenetur illam declarare, si commodè potest. Hæc ille.

160.
Qui culpabiliter est causa alicujus damni, magis obligatur, quam qui inculpabiliter.

Probat variis exemplis.

Putas autem, quod Iudex, qui culpabiliter tulisset malam sententiam, non teneretur cum majori incommodo declarare illam, quam qui tulisset sine culpa ? Non est verisimile. Nec puto Suarium id uspiam docuisse, & tamen etiam in illo casu oritur obligatio ex facto ipso, & non præcisè ex peccato Iudicis.

Idem est, si unus culpabiliter, alias autem inculpabiliter persuadeat alicui, Spiritum S. non procedere à Filio ; putas, quia uterque cum æquali incommodo debeat auferre illum errorem ? Et nonne est error penitentis, quod putet se satisfecisse præcepto divino, cum reverà non satisfecerit ? Cur ergo qui culpabiliter est causa illius erroris, non tenetur cum majori incommodo illum tollere, quam qui inculpabiliter ?

Nonne ipse Arriaga supra in principio numeri allegati admittit, si consideremus damnum illatum proximo ablationis gratiæ, magis teneri ad illud resarciendum ; Confessarium, qui culpabiliter nocuit, quam alterum, qui inculpabiliter ? Cur ergo consimiliter, si consideremus errorem causatum in intellectu penitentis ; si expendamus damnum, quod infertur per materiale transgressionem ipsi præcepto, & quodammodo Deo præcipienti ; si attendamus materiale transgressionem præcepti divini, quæ licet non sit mala formaliter, sive malum formale penitentis, est tamen mala materialiter seu malum materiale penitentis ; cur, inquam, non pari ratione dicimus, magis teneri ad illud impediendum, qui culpabiliter, quam qui inculpabiliter posuit ejus causam ?

161.
Qui culpabiliter appositum ignem magis obligatur, quam qui inculpabiliter.

Nonne qui culpabiliter apposuit ignem domui alterius, cum majori incommodo tenetur incendium extinguere, quam qui sine culpa ? Et qui sine culpa, magis obligatur, quam qui nullo modo ignem apposuit ? Et admissio, prout supra admisisimus, quod non quilibet privatus tenetur ex lege correptionis fraternæ impedire peccatum materiale contra legem humanam ; equidem contra legem divinam, vel naturalem, tenetur, quando commodè potest ; quanto magis, qui dedit causam illius peccati, culpabiliter vel inculpabiliter ; & quidni primo loco, qui dedit causam culpabiliter ? Non dubito.

Enimverò hoc ipso quod aliquis scienter persuadet alteri, non audire Sacram die festo, dicendo : *Hodie non est festum, non teneris audire Sacram*, jam peccavit, licet indirectè, contra præceptum audiendi Sacram ; quidni ergo cum majori incommodo tenetur illam transgressionem materiale impedire, quam alius, qui bonà fide, nesciens esse diem festum, id dixit ?

Igitur Sacerdos, qui malà fide absolvit, invalidè suam penitentem, & re ipsa quod dixit : *Non teneris verum illa peccata confiteri, quia directe absoluta sunt*, eo ipso, saltem indirectè, peccavit contra præceptum divinum integrè confitendi, quia voluntarè dedit alteri causam positivam illud præceptum non adimplendi ; quid ergo mirum, si tenetur cum majori incommodo procurare integram Confessionem, quam ille, qui id fecit inculpabiliter ?

Sic tamen, ut incommodum non sit respectivè grave, id est, gravius malum omnibus consideratis, quam sit materiale transgressio legis divini, & alia incommoda, quæ possunt inde sequi penitentis. Hinc illud incommodum, quod excusat penitentem ab integra Confessione, indubiè etiam excusat Confessarium ab illa admonitione.

Deinde bene considerandum scandalum quod sequi potest in ipso penitente, & indubiè evitandum est, ut passim Auctores monent ; quando docent, Confessarium teneri admonere penitentem, dum sine scandalo admonitio fieri potest.

Solus, quem scio, Arriaga se opponit supra d. 11. dicens : Ego (ut verum fatear) hic non video ullum periculum scandali ; cum reus sit secreta, non aliud esse potest scandalum, quam quod penitens agnoscit Confessarium iniquè se gessisse, hoc autem periculum libi debet Confessarius imputare, qui eam causam dedit. De scandalo igitur nihil ibi timendum. Hæc ille.

At, meo iudicio, de scandalo multum ibi timendum ; quia datur occasio penitentibus temerè suspicandi de aliis Confessariis similem defectum, & plures tales defectus de hoc Confessario ; datur occasio penitentibus, vitandi impotenter, talem Confessarium, qui fortè est necessarius est ad salutem ; datur occasio murmurandi, indignandi, detrahendi Confessario, & fieri potest, ut admonitus, colit amplius sua peccata confiteri ; adeoque jam peccet formaliter contra integritatem Confessionis, ubi non admonitus peccasset solum materialiter.

Quid videtur tibi benignè Lector, nihil hic de scandalo esse timendum ? Certè, qui hæc scandala non videt, oculos non habet apertos ad videndum. Hæc ergo omnia dispiciantur, & secundum dictamen prudentiæ Confessarius

admoneat, vel non admoneat penitentem, intrā, vel extra Confessionem, salvo semper sigillo. Quod Arriaga suprà n. 12. putat saluum, si in genere dicat: *Ego te non absolvi*, non declarando, utrum defectu jurisdictionis, an intentionis. Habetque locum hæc admonitio, etiamsi defectus fuerit ex parte penitentis, quia etiam ratione illius dicere verè poterit Confessarius: *Ego te non absolvi*. Ita Arriaga. Verè an falsò, facile colliges ex dictis Sect. præced.

Sed numquid idem faciendum Confessario, quando Absolutio fuit valida, licet iniquè data, quia non admonuit penitentem debitæ restitutionis, aut non satis examinavit numerum, species, aliasve circumstantias? Respondeo:

CONCLUSIO VII.

Confessarius, qui suā culpā non admonuit penitentem debitæ restitutionis, non tenetur restituere, etsi sit proprius Pastor. Tenetur admonere, quando potest sine gravi respectivè incommodo. Qui autem suavitè non restitutionem (etsi non sit proprius Pastor) restituat in defectum penitentis, nisi tempestivè & efficaciter revocet suum consilium. Non satis examinavit numerum, speciem &c. peccatorum, examinet si redeat ad Confessionem, nisi aliquid obstat.

tenetur aliis restituere, quoniam violatio solius charitatis non inducit necessitatem restituendi; nisi dixeris, hominem privatum obligari ad restitutionem, si unico verbo possit inducere furem, ut restituat, & tamen taceat.

Quod licet Aliqui videantur asserere, tamen absque solido fundamento, ut jam ostendo ex Cajet. verb. *Restitutio* cap. 1. §. Adverte quòd in his tribus immediatè precedentibus capitibus, scilicet mutus, non obstitans, non manifestans, quàmvis verum sit regulariter, quòd soli illi, quibus ex officio incumbit loqui, obstat aut manifestare, comprehendantur, verum tamen quoque est, comprehendì illos, qui ex occurrenti articulo necessitatis urgentis, manifestè tenentur & possunt absque suo damno & periculo: ut si quis feiat invasurum aliquem domum alterius, & rapturum seu fururum, & nisi ipse præsignificet, sequetur furtum, & potest absque periculo & damno providere, reus est furti: sicut reus esset homicidii, si eodem modo sciret homicidium futurum, & posset providere, & non curaret. Et quia est causa injustæ actionis, quàmvis indirectè, ad restitutionem tenetur. Hæc ille.

Sed, ut vides, absque solido fundamento; hoc enim est, quod quaeritur, an qui solùm est causa privativa injustæ actionis, teneatur ad restitutionem, & si ipse affirmando probavit, ego negando reprobandi.

Obijciunt Aliqui cap. *Quanta* 47. de Sent. Excom. ibi: *Ne autem solos violentia huiusmodi auctores aliquorum præsumptio existimet puniendos, facientes & consentientes pari penâ plectendos, Catholica condemnat auctoritas: eos delinquentibus favere interpretans, qui cum possunt, manifesto facinori desunt obviare. Ubi pari penâ condemnatur ab Ecclesia, qui manus incipiunt in Clericos, & qui consentiunt injicientibus. Ergo æqualiter peccant contra iustitiam, & æqualiter tenentur ad restitutionem.*

Respondeo cum Glossa verb. *Consentientes*: Hoc intellige per comparationem præstando auctoritatem, quia tunc eadem penâ puniuntur facientes & consentientes. Et verb. *Interpretans*: sic ait: *Alii dicunt, quòd ad solos Prælatos sive Iudices, vel alios, qui habent aliquam potestatem in alios, hoc pertinet, & ad hoc tenentur ratione potestatis, non alii 23. q. 4. Fortè. & cap. Duo illa nomina. Unde si ego, qui non habeo aliquam potestatem, video, quòd aliquis vult verberare Clericum sive percutere, sine meo consilio, vel auxilio, non credo, quòd sim excommunicatus: si non prohibeo illum, licet alias fortè peccem, quia ipsum non defendo, cum possim; pena enim non debet amplius egredi, quàm delictum reperitur sup. de his que sunt de ma. part. cap. *Quæsitus* & C. de pœ. Sancimus. Et quod dicit, *Qui cum possunt, intelligo de his, qui ratione potestatis, quam habent in alios, ad hoc**

166.
Docet Cas-
jetanus pri-
vativas ali-
quando obe-
ligari ad re-
stitutionem
etsi ex offi-
cio non te-
neantur

sed sine so-
lido funda-
mento

167.
Obijciunt
c. 47. de
Sent. Ex-
com.

Solvitur

165.
Causa pri-
vative dam-
ni non de-
bet resti-
tueri, nisi
ex officio
obligentur.

Probatur i.
p. Concl.

Suppono ex Tract. de Iust & Iure, causas privativas damni (quales censentur, mutus, non obstitans, non manifestans) non teneri ad restitutionem, nisi ex officio obligatæ fuerint ad damnum impediendum. Ratio est; quia alioquin non obligantur ex iustitia, sed solùm ex charitate; non oritur autem obligatio restituendi, nisi ex damno illato per actionem injuriosam. Hoc supposito,

Probatur prima pars Conclusionis: Confessarius, etsi sit proprius Pastor, non tenetur ex officio procurare bonum corporale aliorum, sed tantùm bonum spirituale penitentis: ergo non manifestans penitenti debitam restitutionem, non peccat contra iustitiam respectu aliorum, sed tantùm contra charitatem: ergo non